

Ana Dili ve Yabancı Dil Öğretiminde Dijital Öykü Kullanımı Araştırmalarının İçerik Analizi

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Tülay SARAR KUZU¹, Serpil YALÇINALP²

1 Doç. Dr., Başkent Üniversitesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü, tkuzu@baskent.edu.tr, ORCID: 0000 0002 9417 4110.

2 Doç. Dr., Başkent Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, serpily@baskent.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9731-285X.

Gönderilme Tarihi: 04.04.2022 Kabul Tarihi: 28.07.2022 DOI: 10.37669/milliegitim.1098377

Öz

İletişimin temel aracı olan dil, yaşamın her alanında, her meslek ve her disiplin açısından yaşamsal bir öneme sahiptir. Dil öğretimi içinde ana dili ve yabancı dil öğretimi, ilköğretim süreciyle başlayan örgün eğitimde genel akademik başarıyı etkilemenin yanı sıra yaşam boyu düşünme becerilerinin de geliştirildiği etkin bir süreçtir. Bu bağlamda eğitim sürecinde yaparak, yaşayarak öğrenme ve etkin öğrenme temelli uygulamalara ihtiyaç vardır. Üst düzey düşünme becerilerini geliştiren ve öğrenme-öğretme süreçlerini etkinleştirmeyi amaçlayan eğitim teknolojisi ürünlerinden biri de dijital öyküdür. Farklı düzeylerde öğrenen kitlesine yönelik ve farklı disiplinlerde kullanımı olan bu teknolojinin tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de farklı yönleri ile incelendiği çalışmalar gün geçtikçe artmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de Türkçenin ana dili öğretiminde ve yabancı dil öğretiminde dijital öykü kullanımına yönelik yapılan araştırmaların ana dili ve yabancı dil öğretimi bağlamında belirlenen ölçütler çerçevesinde karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Bu amaçla Google Akademik ve TR Dizin indeksleri kapsamında Türkiye’de 2016-2019 yılları arasında yapılmış, dil öğretiminde dijital öykü kullanımına yönelik 373 çalışmaya ulaşılmış, yapılan eleme sonucu 17 çalışma incelemeye alınmıştır. Doküman incelemesi yoluyla elde edilen veriler belirlenen ölçütler doğrultusunda, nitel araştırma yaklaşımlarından betimsel içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. İnceleme sonucunda yapılan çalışmaların büyük oranda (13 makale) ana dili öğretimi alanında gerçekleştirildiği, çoğunluğunun 2017 ve 2019 yıllarında yapıldığı, büyük oranda nitel araştırma ve deneysel araştırma yönteminin kullanıldığı, bunu durum ve tarama yöntemlerinin izlediği, veri toplama aracı olarak da görüşme yönteminin sıklıkla tercih edildiği ve araştırma kapsamında dijital öyküleme yönteminin çoğunlukla yazma alanında uygulandığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: dijital öykü, ana dili öğretimi, yabancı dil öğretimi, sistematik inceleme

Review of Digital Story Usage Research in Native And Foreign Language Teaching

Abstract

Language is the main means of communication consisting of actions of understanding and telling. With this feature, language has a vital importance in all areas of life, in every profession and in every discipline. Native language teaching within language teaching is an effective process in which lifelong thinking skills are improved in addition to influencing general academic success in formal education starting with the primary education process. In this context, there is a need for learning and effective learning-based applications in education. Digital story is one of the educational technology tools that improves high-level thinking skills and aims to enable learning-teaching processes. This technology, is being examined in various studies in different aspects in our country as well as all over the world. The aim of this study is to examine the studies on the use of digital stories in teaching of Turkish as a native language and teaching of foreign languages in Turkey in a comparative ways. For this purpose, 373 studies on the use of digital stories in language teaching were reached in Turkey between 2016 and 2019 within the scope of Google Academic and TR Index indexes, and 17 studies were examined as a result of the elimination. The data obtained through document review were analyzed using the descriptive content analysis technique from qualitative research approaches in line with the specified criteria. It was determined that the studies were carried out largely in the field of native-speaking teaching (13 articles), the majority were carried out in 2017 and 2019, largely qualitative research and experimental research methods were used, the interview method was frequently preferred as a data collection tool and digital storytelling method was mostly applied in the field of writing within the scope of the research.

Keywords: digital story, native language teaching, foreign language teaching, systematic review

Giriş

Ana dilini etkin kullanma başarısı, akademik başarıyla doğrudan ilgilidir. İlköğretim süreciyle başlayan okul türü öğrenmede akademik başarıya yönelik etkinlikler genel olarak anlama ve anlatmaya dayalıdır. Bu nedenle öğretim sürecinde öncelikle öğrencilerde bu becerilerin geliştirilmesi hedeflenir. Öte yandan dil öğretimi bilimsel ve çağdaş kuramsal bilgiyi arkasına alan bir beceri kazandırma alanı olmalıdır. Bu bağlamda eğitim sürecinde yaparak yaşayarak öğrenme ve etkin öğrenme temelli uygulamalara ve ders kitabı gibi tek kaynağa dayalı uygulamalar yerine çok uyaranlı eğitim ortamlarına gereksinim vardır (Kuzu ve Durna 2020; Sever, Kaya ve Aslan 2006). Oysa var olan Türkçe öğretiminde genellikle ders kitabına bağlı ve kitaptaki

metinlerin çözümlenmesine dayalı öğretim anlayışı süregelmektedir. Türkçe öğretim programlarında iletişim becerilerini oluşturan okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerileri çoğu zaman yalnızca ders kitabındaki metinler ve etkinlikler temel alınarak geliştirilmekte ve öğrencinin derse katılımı genel olarak pasif bir şekilde gerçekleşmektedir.

Günümüzde çağın gereksinimlerine cevap verebilecek nitelikte insan yetiştirmek önem kazanmıştır. Bunun için dil öğretiminde bireylere üst düzey yaşamsal beceriler olarak, 21. yüzyıl becerileri olarak da anılan; iletişim, iş birliği, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, iş birlikli çalışma vd. kazandırılması esastır. Öğretim ortamları bu beceriler göz önünde bulundurularak biçimlendirilmektedir. (Bellanca ve Brandt, 2010; Griffin, McGaw ve Care 2012).

Eğitim-öğretim sürecinde yaparak yaşayarak yani öğrenci merkezli etkin öğrenmeyle uyumlu uygulamalardan biri de dijital öykü oluşturmaktır. İlkel bir edim olan dinleme ve anlatma geleneğini dijital medya ve teknolojiyle bütünleştiren bu yöntem, belirli bir amaç ve bakış açısı ile belirli bir konu hakkında oluşturulan öykülerin çoklu ortam (multimedya) kullanılarak anlatılması olarak ifade edilebilir (Robin, 2006). Bu tür, geleneksel öykü anlatımına, çoklu ortam teknolojilerinin katkısıyla yeni bir boyut kazandırılmaktadır. Diğer bir deyişle dijital öykü, anlatıya dayalı geleneksel öykü yapısının teknolojik olanaklarla buluşturulması ile ortaya çıkmaktadır (Norman, 2011). Dijital öyküleme (digital storytelling) son yıllarda eğitimde yaygın olarak kullanılmaya başlanmış ve geleneksel öykü anlatma sanatına yeni bir boyut kazandırmıştır.

Dijital öykü geliştirme süreci genel olarak yazma, senaryolaştırma, öykü tahtası oluşturma, çoklu ortam araçlarının kullanımı, dijital öykü oluşturma ve paylaşma aşamalarından oluşmaktadır. Dijital öykülemenin başlıca bileşenleri ise; bakış açısı, dramatik bir soru, duygusal içerik, seslendirme, öykü müziği, sade içerik / tasarruf ve ilerleme hızı olarak sıralanabilir (Yılmaz, Üstündağ, Güneş, Çalışkan 2017).

Duygu, deneyim, yöntem ve teknik zenginliğinin yanı sıra bilgi teknolojilerinin kullanımı da yaratıcı yazma sürecinde güdülenmeyi arttırmaktadır (Küçük, 2007). Teknolojideki gelişimle ortaya çıkan yenilik ve çeşitliliğin etkisiyle metin algısı da değişmiş ve var olan metin yapısı yazılı metinlerden, birden fazla duyu organını uyaran dijital ortama aktarılmış metinlere doğru kaymıştır (Yee ve Hargis, 2012; aktaran Baki, 2019).

Geçmişten bugüne insanların düşlerini, bilgi ve düşüncelerini, yaşantılarını aktarmak ve belli iletiler paylaşmak için kullandıkları öyküler, özellikle Web 2.0 araçlarının gelişimiyle, eğitimcilerin dikkatini çekmiş ve sıkça kullanılan araçlar olarak elektronik ortamlara taşınmıştır. Teknolojinin eğitime uyarlanabilmesi, günün ko-

şullarına uygun çağdaş bir öğretim ortamının yaratılabilmesi için öğretmenlerin bu uygulamalardan haberdar olması önem taşımaktadır. Bu çalışma, dijital öykü konusunda aynı farkındalıkla yapılmış çalışmaların konu, yöntem, çalışma aralığı vb. özelliklerinin ortaya konulmasının, çalışmalardan bütüncül bir bakışla yararlanmayı sağlayabileceği ve dolaylı olarak da yapılacak çalışmalara ışık tutabileceği görüşünden hareketle ortaya konulmuştur.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, alanyazında yer alan, ana dili ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dijital öykü kullanımı üzerine yapılmış çalışmaların belirlenen ölçütler açısından karşılaştırmalı olarak kapsamlı ve bütüncül bir şekilde incelenmesidir.

Çalışmanın ana problemi; “Ana dili ve yabancı dil öğretiminde dijital öykü kullanımına yönelik yapılan çalışmaların özellikleri nelerdir?” olup alt problemleri aşağıda belirtildiği şekildedir:

1. Alanyazında dil öğretiminde dijital öykü kullanımı ana dili ve yabancı dili öğretiminde nasıl dağılmaktadır?
2. Alanyazında dil öğretiminde dijital öykü kullanımı konusu belirlenen yıllara göre nasıl dağılım göstermektedir?
3. Alanyazında dil öğretiminde dijital öykü kullanımında temel alınan alanlar/ öğretim yaklaşımları nelerdir?
4. Alanyazında dil öğretiminde dijital öykü kullanımında başlıca hangi program/ yazılım/sistemler kullanılmıştır?
5. Alanyazında dil öğretiminde dijital öykü kullanımında başlıca hangi temel konuların öğretimi hedeflenmiştir?
6. Alanyazında dil öğretiminde dijital öykü kullanımında hangi değişkenler ele alınmıştır?
7. Alanyazında dil öğretiminde dijital öykü kullanımının üzerinde çalışılan değişkenlere etkisi (sonuçlar) nasıldır?
8. Alanyazında dil öğretiminde dijital öykü kullanımı başlıca hangi dillerin öğretiminde kullanılmıştır?
9. Alanyazında dil öğretiminde dijital öykü kullanımı ana dili ve yabancı dili öğretiminde ele alınan değişkenler ve temel konular açısından nasıl değişiklik göstermektedir?

Yöntem

Bu çalışmada, ana dili ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dijital öykü kullanımı konusunda alanyazında var olan çalışmaların çözümlenmesi amacı ile sistematik inceleme yöntemi kullanılmıştır. Sistematik inceleme, belli bir konuda yapılmış ileri bilimsel çalışmaların ele alınan konudaki bilgi birikimi ve/veya eksiğinin ortaya konulması açısından sıklıkla referans verilen ve araştırma deseni olarak önemi giderek artan bir yöntemdir. Sistematik çalışmalar, araştırılan konuda ileri meta-analiz çalışmalarına da yol açan güçlü araştırma desenleri olarak kabul edilirler. Sistematik çalışmalarda izlenen yöntemsel yaklaşımın ortaya konması çok önemlidir (Crowther, Lim ve Crowther, 2010).

Bir çalışmanın sistematik inceleme olarak tanımlanabilmesi, net bir araştırma sorusunu içermesine ve bu yönde tanımladığı ilgili çalışmaları çok iyi tanımlanmış bir metodoloji ile incelemesine bağlıdır (Khan, Kunz, Kleijnen and Antes, 2003, 118). Joanna Briggs Enstitüsü (2001) tarafından da belirtildiği üzere sistematik inceleme araştırmalarında izlenen yöntemin net bir şekilde ortaya konması hem yapılan sistematik inceleme çalışmasının kalitesini göstermesi hem de sonuçların anlaşılması açısından çok önemlidir. Khan ve diğerleri (2003) sistematik inceleme çalışmalarında beş aşamayı şu şekilde belirtmişlerdir: 1. Araştırma sorusunu açıklamak, 2. İlgili çalışmaları belirlemek ve seçmek, 3. Çalışmaları incelemek ve değerlendirmek, 4. Bulgulara ulaşmak, 5. Sonuçları yorumlamak. Bu çalışmada Khan ve diğerlerinin (2003) yöntembilimsel yaklaşımı temel alınmıştır. Birinci, ikinci ve üçüncü aşamalar bu bölümde (yöntem); dördüncü ve beşinci aşamalar ise Bulgular ile Tartışma ve Sonuç kısımlarında açıklanmıştır.

Araştırma Sorusunun Açıklanması

Bu çalışmanın amacı, alanyazında erişilen çalışmalarda dil öğretiminde dijital öykü kullanımının ana dili ve yabancı dil öğretimi bağlamında incelenmesidir. Bu kapsamda başlıca araştırma sorusu “ana dili ve yabancı dil öğretiminde dijital öykü kullanımına yönelik yapılan çalışmaların özellikleri nelerdir?” şeklinde çerçevelendirilmiştir. Bu özellikler alt problemler çerçevesinde belirlenmiştir. Çalışmalarda ele alınan değişkenler ve temel konuların dağılımı gibi önemli göstergelere ilişkin alt problemler ayrıca ana dili ve yabancı dil öğretimi bağlamında karşılaştırılarak aradaki benzerlik ve farkların ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

İlgili Çalışmaları Belirlemek

Araştırma kapsamında incelenecek çalışmaları belirlemek için öncelikle ilk tarama gerçekleştirilmiş ve burada Google Akademik ve TR Dizin indeksleri; 2016-2019

yılları, Türkçe anahtar sözcükler (“dil öğretiminde dijital öykü”, “dil öğretiminde dijital hikâye”) ve makale türü eserler kapsamında taranmıştır. İlgili tüm çalışmaların kapsandığından emin olmak için birkaç farklı anahtar sözcük ile işlem tekrarlanmış ve ilk iki anahtar kelime ile tüm çalışmalara ulaşılabildiği görülmüştür. Kullanılan anahtar sözcükler Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1

Taramada Kullanılan Anahtar Sözcükler

Ana Tema	Anahtar Sözcükler
Dil öğretiminde dijital öykü kullanımı	Dil öğretiminde dijital öykü
	Dil eğitiminde dijital öykü
	Dil öğretiminde dijital hikâye
	Dil eğitiminde dijital hikâye

Belirtilen anahtar sözcükler ile ilk taramada toplam 373 (353 Google Akademik, 20 TR Dizin olmak üzere) araştırmaya ulaşılmıştır (Tablo 2).

Tablo 2

İlk Tarama Sonuçları

İndeks	Makale Sayısı (f)
Google Akademik	353
TR Dizin	20
Toplam	373

Çalışmaları İncelemek ve Değerlendirmek

Çalışmaları incelemek ve değerlendirmek aşaması kendi içerisinde “yüzeysel inceleme” ve “detaylı inceleme” olarak iki alt aşamadan oluşmuştur. İlk taramada ulaşılan 373 çalışmanın yüzeysel inceleme aşamasında özet, amaçlar, yöntem, sonuçlar ve yorumlardan oluşan bölümleri iki uzman tarafından dikkatle incelenmiştir. Çalışmanın temel hedefi, dil öğretiminde dijital öykü kullanımına yönelik ülkemizde yapılan çalışmaların genel özelliklerinin kapsam ve genel eğilimlerinin saptanması olduğundan, dil öğretimi konusuna odaklanan ve aynı zamanda dil öğretiminde dijital öykü kullanımını temel alan çalışmaların seçilmesine özen gösterilmiştir. İncelemede baz alınmış söz konusu ana başlıkların kapsamı aşağıdaki şekildedir:

- Genel bilgi: Başlık, özet, amaçlar, yazar, basım yılı, dergi adı
- Yöntem: Araştırma deseni, katılımcılar, amaç ve problemler, uygulama süreci, değişkenler, veri toplama ve analiz yöntemleri

- İçerik: Dil Öğretim Alanı (ana dili, yabancı dil) ve temel yaklaşımlar, dijital öykülemeyi kullanım yöntemi

- Sonuçlar: Elde edilen temel sonuçlar ve yorumlar

Yüzey incelemede 373 makale üzerinde yukarıda belirtilen ana kategorilerde yapılan incelemede Google Akademik ve TR Dizin’de dil öğretimi konusunda olmayan, dijital öykü teknolojisini içermeyen çalışmalar ile bildiri ve lisansüstü tez çalışmalarının elenmesi sonucunda toplam 24 çalışma elde edilmiştir. Yüzey inceleme sonuçları Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3

Yüzey İnceleme Sonuçları

İndeks	Makale Sayısı (f)
Google Akademik	16
TRDizin	8
Toplam	24

Bir sonraki aşama olan detay incelemede ise öncelikle tüm makaleler oluşturulan ana temaların başlıkları altında ayrı ayrı incelenerek Excel programına aktarılmıştır. Burada bir önceki yüzey incelemede gözden kaçan Google Akademik dizinindeki 16 çalışmadan bir tanesinin bildiri, bir tanesinin lisansüstü tezi olduğu; bir tanesinin dil öğretimi, üç tanesinin de dijital öykü kullanımı konularını içermediği; TR Dizin’deki çalışmalardan ise yine bir tanesinin dil öğretimi konusu ile ilgisiz olduğu görülmüştür. Yapılan eleme sonucu Tablo 4’teki toplam 17 makale ile içerik analizlerine devam edilmiştir (Detay inceleme sonucu elde edilen 17 çalışma kaynaklar listesinde “*” ile işaretlenmiştir).

Tablo 4

Detay İnceleme Sonuçları

İndeks	Makale Sayısı (f)
Google Akademik	10
TR Dizin	7
Toplam	17

Bulgular

Verilerin içerik analizinde kodlama yapılırken daha önce yüzey incelemede kullanılan ana temalar ve alanyazındaki diğer tema örnekleri listelenmiş ve bunlara süreç

içerisinde öne çıkan diğer temalar da eklenerek ulamlar (kategoriler) oluşturulmuştur. İçerik analizi sonuçları frekanslar (f) ile gösterilmiştir.

Dil Öğretimi Alanı-Ana Dili/Yabancı Dil Öğretimi Olmasına Göre Dağılım

Çalışmaların ana dili öğretimi ve yabancı dil öğretimi olarak dağılımına bakıldığında, en fazla ana dili öğretimi alanında dijital hikâye/öykü kullanımına yönelik çalışma yapıldığı görülmektedir (Tablo 5). Yabancı dil öğretiminde dijital öykü kullanımına yönelik çalışmalardan üçü İngilizce diğeri ise Almanca öğretiminde dijital öykü kullanımı konusundadır. Ana dili konusundaki çalışmalardan üçü doğrudan dil öğretimi konusunda olmasa da konuyla dolaylı ilintili olduğu için seçilmiştir. Bunlardan birisi sistematik inceleme, diğeri rubrik geliştirme, bir diğeri ise genel konu içeriğine sahiptir.

Tablo 5

Makalelerin Dil Öğretimi Alanı-Ana Dil/Yabancı Dil Öğretimine Göre Sıklık Dağılımı

Dil Öğretimi Alanı	(f)
Ana dili	13
Yabancı Dil	4
Toplam	17

Katılımcı Düzeyine Göre Dağılım

Ele alınan çalışmalarda katılımcıların en fazla ortaokul (8) ve üniversite düzeyinden (6) seçildiği görülmektedir. Sadece bir çalışmada ilkokul, bir çalışmada okul öncesi öğrencileri ile öğretmenleri ve diğeri bir çalışmada da Türkçe dersi öğretmenleri yer almışlardır. Ortaokul düzeyinde en fazla ortaokul 6. sınıf öğrencileri (6) hedef kitle olarak ele alınmıştır. Öte yandan üniversiteler arasında 4 çalışma Türkçe öğretmenliği bölümü adayları, 1 çalışma meslek yüksekokulu öğrencileri, 1 çalışma ise sınıf öğretmenliği öğrencilerinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Bazı çalışmaların hedef kitlesi hem öğretmen hem öğrencilerden oluşmuş, bunlar Tablo 6'da frekansa ayrı ayrı dahil edilmiştir.

Tablo 6*Makalelerin Katılımcı Düzeyine Göre Sıklık Dağılımı*

Katılımcı Düzeyi	(f)
Ortaokul	8
Üniversite	6
Öğretmen	2
İlkokul	1
Okul öncesi	1
Toplam	18

Temel Araştırma Felsefesine Göre Dağılım

Ele alınan çalışmalarda temel araştırma felsefesine göre en fazla nitel yöntemin (9) tercih edildiği belirlenmiştir. İncelenen makalelerde karma yöntem ile gerçekleşen 5, nicel yöntem ile yürütülmüş 2 çalışma bulunmaktadır.

Tablo 7*Makalelerin Temel Araştırma Felsefesine Göre Sıklık Dağılımı*

Temel Araştırma Yaklaşımı	(f)
Nitel	9
Karma	5
Nicel	2
Ölçek Geliştirme	1
Toplam	17

Temel Araştırma Yöntemine Göre Dağılım

Seçilen dil öğretiminde dijital öykü kullanımı konusundaki çalışmalarda, araştırma yöntemi olarak en fazla deneysel (9) araştırma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Bu gösterge, çalışmaların çoğunda uygulamaya yönelik yöntemlerin kullanıldığını ve dijital öykünün hedeflenen farklı beceri ve davranışlar üzerindeki etkisinin net olarak görülmesinin amaçlandığını göstermektedir. Ele alınan makalelerde deneysel yöntemi (9) durum (6) ve tarama (3) araştırma desenlerinin takip ettiği belirlenmiştir.

Tablo 8

Makalelerin Temel Araştırma Yöntemine Göre Sıklık Dağılımı

Temel Araştırma Yöntemi	(f)
Deneysel	9
Durum	6
Tarama	3
Olgubilim	1
Teorik	1
Sistematik İnceleme	1
Rubrik Geliştirme	1
Toplam	22

Kullanılan Veri Toplama Yöntemine Göre Dağılım

İncelenen çalışmalarda en fazla başvurulan veri toplama aracı olarak görüşme yönteminin (9) tercih edildiği belirlenmiştir. Bunu ölçek (3) ve rubrik (3), sonrasında başarı testi (2) ile gözlem (2) ve formlar (2) izlemektedir. Sistematik inceleme üzerine yapılandırılan bir çalışma makale ve tezleri, diğer bir çalışma ise içerik analizine yönelik ortaokul 6. sınıf ders kitabını veri kaynağı olarak kullanmıştır.

Tablo 9

Makalelerin Kullanılan Veri Toplama Yöntemine Göre Sıklık Dağılımı

Veri Toplama Yöntemi	(f)
Görüşme	9
Rubrik	3
Ölçek	3
Form	2
Gözlem	2
Başarı Testi	2
Günlük	1
Açık Uçlu Soru	1
Ders Kitabı-Belge	1
Makale ve Tezler-Belge	1
Anket	1
Toplam	26

Kullanılan Veri Analiz Yöntemine Göre Dağılım

Tüm çalışmalar genelinde çalışmaların hemen hepsinde verilerin içerik analizi (13) ile çözümlendiği görülmektedir. Bunu karma ve nicel çalışmalarda kullanılan t-test (5) ve sıklık, ortalama gibi işlemleri içeren betimsel istatistik (5) izlemektedir.

Tablo 10

Makalelerin Kullanılan Veri Analiz Yöntemine Göre Sıklık Dağılımı

Veri Analiz Yöntemi	(f)
İçerik Analizi	13
Betimsel İstatistik	5
T-test	5
Anova	1
Ancova	1
Toplam	25

Üzerinde Çalşılan Değişkenler Açısından Dağılım

Makalelerde ele alınan değişkenler Tablo 11’de görüldüğü gibi öncelikle “ana dili öğretimi” ve “yabancı dil öğretimi” olmak üzere iki ana başlık altında toplanmış ve bu başlıklar altında oluşturulan “bilgi ve beceriler” ile “diğer” (tutum, görüş, gözlem) başlıkları altında sıklık dağılımları ve sonuçlar ile gösterilmiştir. Bu bölümde yer alan tablolardaki kategorilendirme ve terim kullanımında incelenen çalışmalara bağlı kalmıştır. Tabloda “sonuç” sütununda incelenen nicel çalışmaların istatistiksel sonuçlara dayanarak etki-ilişkiyi belirten sonuçları “olumlu yönde etki” ibaresi ile, nitel çalışmaların içerik analizi sonuçları ise açıklamalar ile verilmiştir.

Tabloya bakıldığında alt kategorileri ile birlikte en fazla ana dili öğretimi ile bilgi-becerileri kapsayan değişkenlerin ele alındığı, ayrıca ana dili öğretiminde dijital öykü kullanımının büyük çoğunlukla yazma becerilerine etkisinin araştırıldığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra ana dilde metaforik algılar, ders kitabı incelemesi ve dijital öykü kullanımı sürecine yönelik öğretmen-öğrenci görüşlerinin incelendiği görülmektedir. Tablo incelendiğinde yabancı dil öğretiminde hem daha az çalışma olduğu hem de bunların az sayıda bilgi ve beceriyi ele aldığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 11

Üzerinde Çalışılan Bağımlı Değişkenler Açısından Dağılım

Değişkenler	(f)	Sonuç Nicel	Sonuç Nitel
ANA DİL ÖĞRETİMİ			
Bilgi Ve Beceriler			
Öykü Yazma Becerileri	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Öykü Elementleri	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Biçimsel	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Dil ve Anlatım	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Yaratıcı Yazma Becerisi	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Fikir Orijinalliği	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Düşünce Akıcılığı	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Düşünce Esnekliği	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Kelime Zenginliği	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Cümle Yapısı	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Yazma- Organizasyonu	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Dil Bilgisi	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Hikâye Oluşturma Becerisi	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Dijital Hikâye Oluşturma Becerisi	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Dijital Ürün Geliştirme Performansı	1		<i>Olumlu. Öğrenciler tarafından oluşturulan dijital öykülerde; belirtilen öğelerde nitelik ve nicelik açılarından gelişme görülmüştür.</i>
Kelime Sayısı			
Cümle Sayısı			
Noklatalama İşaretleri			
Sahne Sayısı			
Cümle Kurma Başarısı	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	<i>Olumlu. Öğrenciler kalıcı öğrenmeyi desteklediği görülmektedir.</i>
Okuma Becerisi	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	<i>Olumlu. Öğrenci ve öğretmen görüşleri her iki değişken için de olumlu.</i>
Yazılı Anlatım Becerisi	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Diğer			
Ders Kitaplarında DÖ Kullanım Sıklığı	1		<i>Olumlu. Müfredat ve ders kitaplarında hiçbir DÖ etkinliği bulunmamaktadır.</i>
Öğretmen Adaylarının DÖ Sürecine Yönelik Metaforları	1		<i>Olumlu. Öğretmen adayları en fazla eğlence konusunda metafor yaratmışlardır.</i>
Öğrencilerin DÖ ile Öğrenmeye Yönelik Görüşleri	1		<i>Olumlu. Öğrenmeyi destekleyici</i>
Dijital Hikâye Kullanımına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri	6		<i>Olumlu. En fazla yazma, teknoloji ve konuşma becerilerini geliştirdiği belirtilmiştir.</i>
Diğer			
Dijital Öykü Geliştirme Sürecine İlişkin Öğrenci Görüşleri	3		<i>Olumlu. Öğrencinin aktif katılımını sağlaması</i>
YABANCI DİL ÖĞRETİMİ			
Bilgi ve Beceriler			
İngilizce Sözcük Dağarcığı (Semantik kümeleme)	1	<i>Olumlu Yönde Etki</i>	
Diğer			
Dijital Öykü Geliştirme Sürecine İlişkin Öğrenci Görüşleri	3		<i>Olumlu. Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarda derse karşı olumlu tutum</i>
			<i>Olumlu. Kalıcı öğrenme, rahat ifade etme olanağı, eğlenceli, motive edici</i>
			<i>Olumlu. Almanca öğrenmeyi etkinleştirme, bilgisayar becerilerini geliştirme</i>

Tablo 11’de belirtilen değişkenler açısından bakıldığında, tüm çalışmalarda ele alınan bilgi ve becerilerin dijital öykü kullanımı/oluşturulması ile gelişme gösterdiği ve tüm çalışmalarda öğrenci ve öğretmen görüşlerinin DÖ öykü kullanımına yönelik olumlu yönde olduğunun belirlendiği görülmektedir.

Temel Dil Öğretimi Konusu

Temel dil öğretimi konusu açısından çalışmalar üzerinde yazma, okuma, konuşma, dinleme ve dil bilgisi gramer açısından yapılan içerik analizine göre dağılım Tablo 12’de görülmektedir.

Tablo 12

Makalelerdeki Temel Dil Öğretimi Konusu Sıklık Dağılımı

Temel Dil Öğretimi Konusu	(f)
Ana dili	
Yazma	4
Okuma	1
Konuşma	1
Dinleme	-
Dil Bilgisi Gramer	1
Sözcük Dağarcığı	1
Yabancı Dil	
Sözcük Dağarcığı	2
Yazma	-
Konuşma	1
Okuma	1
Dinleme	-
Dil Bilgisi Gramer	-

Ele alınan makalelerde ana dili öğretiminde temel konu olarak en fazla yazma konusunun ele alındığı görülmektedir

Makalelerde Dijital Öyküleme Ürünü Öğrencilerin Geliştirme Durumu

Ele alınan çalışmalarda dijital öykünün katılımcılar tarafından mı geliştirildiği yoksa hazır bir dijital öykü materyalinin mi kullanıldığı konusu da ele alınmıştır. Çalışmalardan bir tanesinde bu konunun net olarak belirtilmediği, 7 çalışmada katılımcıların bizzat kendi dijital öykülerini geliştirdikleri, 4 çalışmada ise önceden geliştirilmiş hazır dijital öykü araçlarının amaca göre katılımcılar üzerinde uygulandığı saptanmıştır (Tablo 13).

Tablo 13

Makalelerde Katılımcıların Kendi Dijital Öyküsü Geliştirme Durumuna Göre Sıklık Dağılımı

Temel Araştırma Yaklaşımı	(f)
Katılımcının DÖ geliştirmesi	7
Hazır DHA kullanımı	4
Toplam	11

Kullanılan DHA Yazılım/Sistemleri

Dijital öykünün katılımcılar tarafından geliştirildiği ya da hazır olanın kullanıldığı çalışmalarında kullanılan sistem ya da programın net olarak belirtildiği çalışmalarda, bu amaçla en fazla MovieMaker programının kullanıldığı ve yine Photo Story programının sıklıkla tercih edildiği görülmüştür.

Tablo 14

Araştırmada Kullanılan DHA Yazılım/Sistemleri Sıklık Dağılımı

Kullanılan DHA Yazılım/Sistemleri	(f)
MovieMaker	5
Photo Story	4
GoAnimate	1
StoryJumper	1

Yıllara Göre Dağılım

2016-2020 arası yapılan çalışmaların 2017 ve 2019 yıllarında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 15

Makalelerin yıllara Göre Sıklık Dağılımı

Yıl	(f)
2017	6
2019	5
2018	4
2019	5
2016	2
2020	1
Toplam	18

Makalelerin Yer Aldıkları Dergilere Göre Dağılımı

Çalışmaların çok geniş bir dergi yelpazesinde yayımlandığı görülmektedir. Genelde eşit bir dağılım olmakla birlikte yoğunluğun, eğitim teknolojileri alanındaki çalışmalara yer veren Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama Dergisi ile dil öğretimi alanında çalışmalara yer veren Ana dili Eğitimi Dergisi'nde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 16

Makalelerin Yer aldığı Dergilerin Sıklık Dağılımı

Dergi Adı	(f)
Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	1
International Online Journal of Educational Sciences	1
Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi (GEBD)	1
Ana Dili Eğitimi Dergisi	1
Kuramsal Eğitimbilim	1
Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – ENAD	1
Educational Policy Analysis and Strategic Research	1
Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama	3
International Journal of Education & Literacy Studies	2
Rumelide Dil ve Edebiyat Dergisi	1
Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Dil Dergisi	1
Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry	1
Turkish studies, Educational Studies	1
Journal of Language and Linguistic Studies	1
Toplam	18

Tartışma ve Sonuç

Yapılan araştırmalar ana dilini etkin kullanma ile akademik başarı arasında doğrusal ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (Dinç, 2018). İlköğretim süreciyle başlayan okul türü öğrenmede akademik etkinlikler genel olarak anlama ve anlatmaya dayalıdır. Bu nedenle öğretim sürecinde öncelikle öğrencilerde bu becerilerin geliştirilmesi hedeflenir. Dil öğretimi ile yalnız dil becerileri değil üst düzey düşünme, duyumsama ve iletişim becerilerinin de geliştirilmesi söz konusudur. Bu becerilerin kazandırılması için çok uyaranlı eğitim ortamlarına ve farklı yöntem ve tekniklerin bir arada kullanılmasına gereksinim vardır. Oysa var olan Türkçe öğretiminde genellikle ders kitabına bağlı ve kitaptaki metinlerin ve etkinliklerin çözümlenmesine dayalı öğretim anlayışı süregelmektedir (Kuzu ve Durna 2020; Sever, Kaya ve Aslan 2006;).

Estetik bir metin olarak tanımlanan öykü, simgesel anlatımıyla ders içerisinde kullanılacak en uygun eğitsel türlerdendir. Öğrencinin kendini tanıması ve ifade etmesini, dilsel, düşsel ve düşünsel olarak tasarlama ve yaratma gizilgücünü ortaya çıkarmasını sağlaması açısından çok işlevsel bir türdür (Tompkins, 2004). Geleneksel öykü anlatma sanatına yeni bir boyut kazandıran dijital öyküleme (digital storytelling) yöntemi de öğrenci merkezli etkin öğrenmeye uygun güncel uygulamalardan biri olarak eğitimde yaygın biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Bu özellikleriyle, güdülenmeyi artırıcı bir unsur olarak özellikle yaratıcı yazma becerisinin gelişimi için yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu duruma bağlı olarak da dijital öyküyü konu alan çalışmaların sayısı artmaktadır. Bu çalışma, ana dili ve yabancı dil öğretiminde dijital öykü kullanımını belirlenen ölçütler çerçevesinde oluşturulan makale havuzunun yine belirli ana başlıklar ve çalışma süresince oluşturulan kategoriler/alt kategoriler çerçevesinde incelenmesine dayanmaktadır. Türkiye’de yapılmış 373 çalışma incelenerek yapılan eleme sonucu ele alınan 17 çalışmanın doküman incelemesi yoluyla elde edilen verileri, belirlenen ölçütler doğrultusunda, nitel araştırma yaklaşımlarından betimsel içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. İnceleme sonucunda, yapılan çalışmaların büyük oranda (13 makale) ana dili öğretimi alanında gerçekleştirildiği, yabancı dil öğretiminde dijital öykü kullanımını ile ilgili çalışmaların oransal olarak çok daha az olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya dayanarak bu alanda daha fazla çalışmaya gereksinim duyulduğu söylenebilir. İlgili araştırmaların çoğunluğunun 2017 ve 2019 yıllarında yapıldığına ilişkin bulgu yıllara göre çalışma sayısında giderek artış olduğu şeklinde yorumlanabilir. İncelenen çalışmalarda ülkemizde düzey olarak dijital öykülemeye ilişkin araştırmaların en fazla ortaokul düzeyinde yapıldığı, ilköğretimde bu tür araştırmaların sayısının çok az olduğu görülmektedir. Öte yandan çalışmalarda genellikle nitel araştırma ve deneysel araştırma yönteminin kullanıldığı, bunu durum ve tarama yöntemlerinin izlediği belirlenmiştir. Bu durum ele alınan çalışmaların çoğunda araştırmacıların konuyu ortamında, yakından ve ayrıntılı incelediği şeklinde yorumlanabilir.

Dijital öyküleme yönteminin çoğunlukla yazma alanında uygulanmış olması (Tablo 12) beklenen bir sonuçtur. Çünkü yazma; kurgulamaya, aktarmaya, üretmeye dayalı, öyküleme yoluyla metin üretmenin doğasına uygun verici bir eylemdir. Diğer bir deyişle dijital öykü üretmenin uygun zeminini oluşturur. Bu sonuç Talan’ın (2019) bulguları ile uyum göstermektedir. Araştırma bulgusu olarak konuşma eğitimi ile ilgili yalnız bir araştırmanın varlığı bu alanda daha çok çalışma yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

2012-2019 yılları kapsamında dijital öykü kullanımının genel disiplinler içinde kullanımına yönelik yüksek lisans tezlerini de kapsayan çalışmaların sistematik ana-

lizinin yapıldığı araştırmada (Talan, 2019), Türkçe alanında yapılan çalışmalar fen ve matematik alanında yapılanları izlemektedir. Ele alınan değişkenlere bakıldığında yazma becerilerine ilişkin değişkenlerin ele alındığı araştırmalar değişkenin başarı ve motivasyon olduğu çalışmaların hemen arkasından gelmektedir. Bu sonuçlar çerçevesinde yöntemin dinleme eğitiminde ele alınmamış olması bulgusuna dayanarak ve Türkçe eğitiminin bütünlük özelliği göz önünde bulundurularak okunan ve dinlenen metnin çözümlenmesi sonrasında metne bağlı öykü oluşturma şeklinde, beceriler arası ilişkileri gözeten çalışmalar yapılabilir.

Şimşek vd. (2018), yıl sınırlaması olmadan, Türkiye’de dijital öykünün eğitimde kullanılması üzerine yaptıkları (tüm disiplinlere yönelik), tez ve makaleleri kapsayan sistematik inceleme araştırmalarında ele aldıkları çalışmalarda, eğitsel bağlamda öykü anlatımından çok dijital boyuta ve araçsal role vurgu yapıldığını belirtmektedirler. Buna karşılık ana dili ve yabancı dil öğretiminde dijital öykü kullanımının ele alındığı bu çalışmada, incelemeye alınan çalışmaların hemen hepsinde dijital öykünün eğitsel bağlamda kullanımına yoğunlaşıldığı ve bu aracın bilgi, beceri, tutum ve görüşe nasıl yansıdığına incelenmesine odaklanıldığı görülmüştür.

Diğer yandan eğitimde dijital öyküleme yöntemi kullanımının; öğrenme düzeyi/başarı, tutum, motivasyon, yazma becerileri gibi çeşitli değişkenler üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmüştür. İncelenen çalışmalardan elde edilen verilere dayanarak bu çalışmaya konu olan yöntemin ilköğretimden yetişkin eğitime kadar birçok alanda uygulamaya konulan, çağın öngördüğü üst düzey becerilerin kazandırılmasında etkin bir araç olduğu söylenebilir. Bu araştırma ile ortaya konulan bulgu ve sonuçların; alanyazında yer alan çalışmaların konularını, türlerini, güçlü ve eksik yönlerini görünür kılma ve daha sonra yapılabilecek çalışmalara kaynak olma ve ışık tutma açısından faydalı olacağı düşünülebilir.

Öneriler

Bu araştırma ile ortaya konulan bulgu ve sonuçların alanyazında yer alan çalışmaların konularını, türlerini, güçlü ve eksiklik yanlarını görünür kılma açısından alana katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu anlamda daha geniş bir yıl yelpazesinin ve dizinin kapsandığı, yurt dışı çalışmaların da ele alındığı karşılaştırmalı başka çalışmaların planlanması önerilebilir. Türkçe öğretiminin bütünlük ilkesine uygun şekilde, dinleme ve okuma eğitimi alanında da metin çözümlenme etkinliklerine dayalı dijital öykü oluşturmaya içeren çalışmalar yapılması, dijital öykü gibi eğitsel açıdan verimli bir aracın daha geniş bir dil öğretimi uygulama alanında kullanılması açısından önemli sonuçlar verebilir. Konuşmanın metin üretimine dayalı bir edim olması nedeniyle, özellikle dijital öykünün konuşma becerisi geliştirme alanında kullanılma-

sına yönelik çalışmalar yapılması uygun olacaktır. Çalışmamızın bu konuda yapılacak başka bir araştırma ile sürdürülmesi planlanmaktadır.

Kaynakça

- *Arslan, A. A., Arslan , S. G., Üstünel, E. (2016). Teaching vocabulary to turkish young learners in semantically related and semantically unrelated sets by using digital storytelling. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 12(1), 42-54.
- *Baki, Y. (2019). Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesinde dijital öykülerin etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi* 7(4), 964-995.
- *Baki, Y., ve Feyzioglu, N. (2017). Dijital öykülerin 6. sınıf öğrencilerinin öykü yazma becerilerine etkisi. *International Online Journal of Educational Sciences* 9(3), 686-704.
- Bellanca, J. ve Brandt, R. (2010) *21st century skills: rethinking how students learn*. Bloomington, IN: Solution Tree.
- Crowther, M. Lim,W. and Crowther, M.A. (2010). Systematic review and meta-analysis methodology. *BLOOD*, 116(17), 3140-3146.
- *Çetinkaya, E., Ertem, İ. Güllü, E. ve Palabıyık, E. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının dijital çocuk edebiyatı ürünü hazırlama deneyimlerine yönelik görüşleri. *Turkish Studies (Elektronik)* 13(27), 723 -736.
- *Dayan, G., ve Girmen, P. (2018). Türkçe eğitimi yazma sürecinde: dijital öyküleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi* 6(3), 207-228.
- *Demirer, V., ve Baki, Y. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının dijital öyküleme sürecine ilişkin görüşleri ve algıları. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi* 11(4), 718-747.
- Dinç, E.E. (2018). *Dil becerisi akademik başarıyı yükseltiyor*. <https://www.bilimoloji.com/dil-becerisi-akademik-basariyi-yukseltiyor>
- *Eroğlu, A. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının dijital hikâyeye yönelik metaforik algıları. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 18: 49-60.
- Griffin, P., McGaw, B. and Care, E. (2012). *The changing role of education and schools*. In P. Griffin, B. McGawve E. Care (Eds.), *Assessment And Teaching Of 21st Century Skills* (1–16).
- Joanna Briggs Institute (2001). *An introduction to systematic reviews. changing practice, Supplement 1*, 1-6. <http://connect.jbiconnectplus.org/viewsourcedfile.aspx?0=4318>.

- *Kaya, O., ve Tekiner, Tolu, A. (2017). Investigating digital storytelling method in german as a foreign language teaching. *Dil Dergisi*, Cilt: 0 Sayı: 168/1, 5-19.
- Khan, K., Kunz, R., Kleijnen, J., and Antes, G. (2003). Five steps to conducting a systematic review. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 96, 118-121.
- *Kocaman, Karoğlu, A. (2016). Okul öncesi eğitimde dijital hikâye anlatımı üzerine öğretmen görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 175-205.
- Kuzu, Sarar, T., ve Durna, C. (2020). The effect of intellegent and mind games on secondary school students writing success. *TOJET, The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 19(3).
- Küçük, S. (2007). *Yazılı anlatım ve yaratıcılık*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yayınları.
- Norman, A. (2011). *Digital storytelling in second language learning: A qualitative study on students' reflections on potentials for learning* [Yayınlanmamış Master Tezi]. Norveç Üniversitesi, Öğretmen Eğitimi Programı, Norveç.
- *Ozkaya, Gulce, P. ve Çoskun, M. V. (2019). The effect of understanding phrase-meaning relationship through digital storytelling on academic achievement and retention. *Educational Policy Analysis and Strategic Research* 14(3), 200-236.
- *Özen, N. E., ve Duran, E. (2019). Digital storytelling in secondary school turkish courses in turkey. *International Journal of Education and Literacy Studies* 7.4, 169-179.
- *Pürbudak, A., ve Usta, E. (2019). Bellek destekli strateji yöntemiyle hazırlanmış dijital öykünün yabancı dil dersi tutumuna etkisi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi* 5(2), 95-114.
- Robin, B. R. (2006). *The educational uses of digital storytelling*. C. Crawford vd. (Ed.), Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference, 709-716. Chesapeake, VA: AACE.
- *Sarıca, Çıralı, H., ve Koçak, Usluel, Y. (2016). Eğitsel bağlamda dijital hikâye anlatımı: bir rubrik geliştirme çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 6(2), 65-84.
- Sever, S., Kaya, Z. ve Aslan, C. (2006). *Etkinliklerle türkçe öğretimi*. Morpa Yayınları.

- *Şimşek, B., Koçak, Usluer, Y., Çıralı, Sarıca, H., ve Tekeli, P. (2018). Türkiye’de eğitsel bağlamda dijital hikâye anlatımı konusuna eleştirel bir yaklaşım. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 158 – 186.
- Talan T. (2019). *Dijital öyküleme yöntemi ile ilgili yapılan çalışmalara sistematik bir bakış*, 7. Uluslararası Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı, <https://www.researchgate.net/publication/338187715>
- *Tatlı, Z., ve Aksoy, D.A. (2017). Yabancı dil konuşma eğitiminde dijital öykü kullanımı. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ocak, 45, 137-152.
- Tompkins, G. E. (2004). *Teaching writing. balancing process and product. upper saddle river*. Merrill Prentice Hall.
- *Yılmaz, Y., Üstündağ, M., Güneş, E. (2017). Öğretim materyali olarak dijital hikâye geliştirme aşamalarının ve araçlarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1621-1640 .
- Yılmaz, Y., Üstündağ, M., T., Güneş, E., Çalışkan, G. (2017). Dijital hikâyeleme yöntemi ile etkili türkçe öğretimi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama* 7(2), 254-275.

Not: Başında “*” ile belirtilenler sistematik inceleme kapsamında ele alınan çalışmalardır.